

Tájékoztató

az akadémiai fiatal kutatói álláshely-rendszer működéséről készített véleménykutatás eredményéről

Jövőre, 2012-ben húszéves lesz az MTA egyik legsikeresebb programja: a kutatói utánpótlást segítő fiatal kutatói álláshely-rendszer (a továbbiakban: FKR).¹ Az MTA Kutatásszervezési Intézete (KSZI) más fiatal kutatói vizsgálataihoz kapcsolódva kérte az akadémiai Főtitkári Értekezlet hozzájárulását egy olyan kérdőíves felméréshez, amelyből kiderül, hogy miként látják az FKR-t az ilyen álláshelyen 1992-2010 között foglalkoztatott kutatók². A felmérésre a F 9/3/2010. (VI.23.) állásfoglalás alapján, 2011 elején került sor.³ A kérdőívek kitöltését ezúton is köszönjük.

AZ EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÁSA

1. A kutatás módja

A felméréshez az online kérdőíves kutatást választottuk. A teljes alapsokaság az a nagyjából 2000 fő, aki 1992 és 2010 között megfordult akadémiai fiatal kutatói álláshelyen. Célunk az ő lehető legteljesebb körű elérésük volt. A kutatók adatait (név, intézet/kutatócsoport, fiatal kutatói ciklus kezdete/vége) az MTA Kutatóintézeti Főosztályától kaptuk meg. A listákon szereplő kutatók jelenlegi e-mail elérhetőségének megszerzésében segített a Kutatóintézeti Főosztály, a Támogatott Kutatóhelyek Irodája, és használni tudtuk a köztisztviselési adatbázist is. Ezek mellett az Internet volt legfőbb forrásunk. Összességében 1653 egykori vagy jelenlegi fiatal kutató e-mail elérhetőségét sikerült egyértelműen beazonosítani. Ez a kör (a teljes alapsokaság mintegy 80 %-a) tekinthető a vizsgálat alapsokaságának. A címzettek közül összesen **625 fő** töltötte ki a kutatás kérdőívét, ami 37,8%-os válaszadási hajlandóságot jelent. Ez egyértelműen jó eredménynek mondható. A válaszadók átlagéletkora: 35 év. A mintán belül 51 fő 2010-ben kezdte meg a hároméves ciklust. Ők rövidített kérdőívet töltöttek ki.

2. Főbb eredmények – tematikus kérdéscsoportok szerint

2.1 Bekerülés fiatal kutatói álláshelyre, a ciklus kitöltése, alkalmazás három év után

- A megkérdezettek ötven százaléka kívülről, akár közvetlenül az egyetem elvégzése vagy a PhD-fokozat megszerzése után került be a fiatal kutatói álláshelyre, 35,7 százaléka azonban belülről, akadémiai munkahelyéről nyújtott be pályázatot (köztük

¹ A rendszert az Országgyűlés által 1992-ben megszavazott, és a költségvetési törvényben évente biztosított célzott támogatásnak köszönhetően működteti az MTA.

² „Fiatal kutatók: doktori képzés és életpályamodell”. Az NKTH Jedlik Ányos programja által támogatott kutatás. Az összefoglaló tanulmánykötet a Typotex Kiadó gondozásában jelent meg 2010-ben „Fiatal kutatók. Az életpálya kezdete” címmel. Szerk.: Mosoniné Fried Judit és Tolnai Márton.

³ A Főtitkári Értekezlet számára készült tájékoztatót a FÉ tagjai 2011. március 16-i ülésükön megvitatták, és javasolták, hogy a KSZI készítsen programot az általa javasolt akadémiai Kutatói Pályakövető Rendszer kialakítására. A tervek szerint háromévenként keresnénk meg kérdőívvel az érintett csoportot, emellett néhány kutatóval életút-interjút is készítenénk.

vannak azok is, akik valakinek a helyére kerültek a hároméves ciklus megszakítása miatt, és újr pályázás nélkül csak egy-két évet tölthettek volna az adott munkahelyen). A kívülről jövők közül sokaknak már korábban is volt kapcsolatuk akadémiai kutatóhellyel (PhD-hallgatóként, szakdolgozatot készítő egyetemi hallgatóként stb.).

- A fiatal kutatói állás megpályázásának okaként nagy arányban jelöltek meg a válaszadók olyan tényezőket, amelyek leginkább magát az álláslehetőséget értékelik. A szakmai presztízst, a szakmai kihívást, illetve a kutatási téma iránti érdeklődést a megkérdezetteknek csak mindössze 8-10 %-a jelölte meg a pályázat legfőbb okaként.
- A fiatal kutatói állásról a megkérdezettek kilenczede személyes kapcsolatokon keresztül értesült, vagyis a kapcsolati hálónak itt is döntő szerepe van az információ célzott eljuttatásában. Az egyéb hírforrások (hirdetések, internet) összesen alig több mint tíz százalékos arányban járultak hozzá az információ megszerzéséhez.
- Az FK álláshelyre felvettek jó háromnegyede folyamatosan kitöltötte a három évet. Akik nem töltötték ki a teljes ciklust, azok 17,3 százalékot tesznek ki a mintában. E csoportba tartoznak egyrészt azok, akik idő előtt munkahelyet váltottak, másrészt azok, akik az ily módon távozóik helyére érkeztek. A ciklust megszakításokkal kitöltők aránya nem éri el a tíz százalékot. Mintegy hetven százalékuk külföldi ösztöndíj elnyerése miatt szakította meg három évre tervezett ciklusát.
- Az összes válaszoló kétharmada jelenleg is ott dolgozik, ahol fiatal kutatói éveit töltötte, s ez az arány akkor sem változik jelentősen, ha csak a fiatal kutatói ciklusukat már lezártakat vizsgáljuk. Mintánkban alacsony azok aránya, akik a fiatal kutatói státuszuk lejáta után egyáltalán nem dolgoztak tovább volt munkahelyükön (17,2 %). Egy-két évet még sokaknak felajánlanak, ha hosszabb időre nem is tudnak számukra státuszt biztosítani.
- Az álláshelyet többféle okból hagyják ott három év után azok, akik el akarnak menni, illetve akik nem maradhatnak. A kutatóhely lehetőségei a legdöntőbbek: ha van státusz, akkor ezt rendszerint felajánlják annak, akinek szakmai képességeivel a kutatóhely elégedett. Aki maga dönt a kutatóhely elhagyásáról, az anyagi és szakmai okokat egyaránt említi.
- Biztonságérzetre utal, hogy a megkérdezettek meglehetősen optimistán látták hároméves ciklusuk utáni esélyeiket a megtartást illetően; válaszadóink közel kétharmada mindvégig számított/számít arra, hogy fiatal kutatói státuszának lezárulta után is munkahelyén tud maradni.
- A fiatal kutatói állás életpálya szempontjából fontos mivoltát jelzi, hogy a jelenleg már máshol dolgozó kutatók elsőpró többsége (84,2 %-a) tart fenn valamilyen – szakmai vagy személyes – kapcsolatot korábbi fiatal kutatói munkahelyével.

2.2 Fiatal kutatók szakmai sikerei

A szakmai sikereket kétféle módon vizsgáltuk: objektív mérőszámok és szubjektív megelégedettség alapján. Az objektív tényezők közül fontosság tekintetében kiemelkedett a publikációk számának alakulása. Ennek kapcsán megállapítható, hogy a legtöbb

megkérdezettnek (55,6 %) fiatal kutatói időszak alatt 1-5 publikációja született. Több publikációt jegyeztek kutatási eredményeink szerint:⁴

- a társadalom- és bölcsészettudományi területen tevékenykedő fiatal kutatók;
- a férfiak;
- azok, akik jelenleg is azon a munkahelyen dolgoznak, ahol fiatal kutatók voltak.

A megtartott konferencia előadások száma hasonlóképp alakul.

A megkérdezettek mérhető tudományos teljesítménye mellett nagyon fontos, hogy a válaszadók maguk értékeljék fontosság tekintetében fiatal kutatóként elért különböző szakmai sikereiket. A felmérésben részt vevők a vizsgált területek (kutatás alapjainak elsajátítása, kutatásokba történő bekapcsolódás, publikálás, kutatói ambíciók kiteljesítése) szinte mindegyikéről úgy nyilatkoztak, hogy sikereket értek el, és ebben a fiatal kutatói álláshelynek/státusznak jelentős, vagy kiemelkedő szerepe volt. Minden tényezőt összegezve a megkérdezettek háromnegyede szerint a fiatal kutatói évek jelentős vagy döntő szerepet játszottak jelenlegi szakmai kompetenciáik kialakításában.

2.3 Elégedettség a fiatal kutatói munkahellyel

Az elégedettséget több szempont alapján, ötfokozatú Likert-skála segítségével mértük. A skálapontszám-átlagok alapján a fiatal kutatók leginkább a szakmai tényezőkkel voltak megelégedve (felettesek szakmai kompetenciája, publikálási lehetőségek, munkatársak szakmai teljesítménye, stb.), legkisebb elégedettséget pedig a munkájukhoz fűződő tárgyi-anyagi és munkaszervezési feltételekkel kapcsolatban mutattak (jövedelem, munkaszervezés, kutatómunka tárgyi feltételei). **Külön figyelemreméltó a fiatal kutatói jövedelemmel való elégedetlenség (skálapontszám-átlag: 2,56).** Az elégedettség mértékének alakulására számos kontroll-változó (pl. tudományterület, kérdezett neme, jelenleg azon a munkahelyen dolgozik-e, ahol fiatal kutató volt, stb.) hatása is kimutatható.

2.4 Jelenlegi munkahelyekre vonatkozó adatok

A megkérdezett fiatal kutatók jelentős többsége (91,7 %-a) dolgozik hazai munkahelyen jelenleg. A külföldi álláshelyen dolgozók megoszlása kontinensek szerint:

- Európa: 35 fő
- Észak-Amerika: 9 fő
- Ázsia: 1 fő
- Ausztrália és Óceánia: 1 fő

A legtöbb külföldre került egykori fiatal kutató az Egyesült Államokban (9 fő), Németországban (9 fő), Franciaországban (7 fő), Svájcban (6 fő) és az Egyesült Királyságban (5 fő) áll jelenleg alkalmazásban.

A munkáltató típusát illetően az akadémiai szféra jelentős előnyben van. A Magyar Tudományos Akadémia kutatóhelyei foglalkoztatják a válaszadók közül hazai álláshelyen tevékenykedők 77,8 %-át, az egyetemek és főiskolák részesedése összesen 13,0 %. A

⁴ Ezen esetekben statisztikailag szignifikáns különbségek tapasztalhatók.

tudományos közegekből kikerülő részaránya csekély (3,6 %), vagyis más szektorokat tekintve ez a rendszer kevésbé járul a kutatói utánpótláshoz. A legfőbb célt azonban eléri a fiatal kutatói álláshely-rendszer: segítségével a fiatalok elindulhatnak az általuk választott pályán, és segítséget kapnak ahhoz is, hogy integrálódjanak a tudományos közösségbe.

2.5 Tervek a közeljövőre

A közeljövőre vonatkozó tervek között legnagyobb arányban a külföldi munkavállalás szerepel. Ezt nagyjából minden harmadik megkérdezett tervezi az elkövetkező egy évben (34,8 %). Legfőbb oka a hazai kutatóhelyeken elérhető jövedelemmel való elégedetlenség (a hazai munkahelyen dolgozó válaszadók 44,1 %-a kifejezetten elégedetlen jövedelmével).

A leggyakoribb tervek között szerepel a fokozatszerzés (25,6 %), a kutatási irány megváltoztatása (23,4 %) és a munkahelyváltás is (17,5 %). Az arányokban közrejátszik, hogy a válaszadók mintegy tíz százaléka ma is fiatal kutatói álláshelyen van. A kutatómunkával való felhagyásra mindössze a válaszadók néhány százaléka gondol (5,9 %).

2.6 A fiatal kutatói rendszer összegző értékelése

A megkérdezettek a fiatal kutatói álláshely-rendszert több szempontból is kiemelkedőnek, példaértékűnek tartják. Meghatározó többségük (86,5 %-a) jelentős vagy döntő mértékben hasznosnak látja az MTA által működtetett utánpótlási formát. A pozitív megítélés egyöntetűnek mondható: mindössze a jelenlegi munkahely tekintetében fedezhető fel kisebb eltérés (némi pozitívabb az FKR megítélése azok körében, akik jelenleg is azon a munkahelyen dolgoznak, ahol fiatal kutatók voltak), más tekintetben (tudományterület, kért neme, életkor, fiatal kutatói rendszerbe lépés éve, stb.) nem mutatható ki lényeges eltérés. Az elégedettségben nagy szerepe van a fiatalok számára biztosított önállóságnak. Húsz százalék alatt van azok aránya, akik még részleges önállóságot sem élveznek munkavégzésük során.

Az ötfokozatú Likert-skálán a legmagasabb értékeket az alábbi tényezők érték el:

A fiatal kutatói álláshely-rendszer...

- ...lehetővé teszi, hogy a fiatal kutató megvesse lábát a tudós közösségben (skálapontszám-átlag: 4,28)
- ...megkönnyíti a doktori fokozatszerzést (4,25)
- ...a megfelelő kutatói korosztálynak biztosít lehetőséget (4,10)
- ...szakmai előrelépés lehetőségét nyújtja a fiatal kutatóknak (4,08)

A legkevésbé pozitívan az anyagi megbecsüléssel, az Akadémián kívüli kapcsolatépítéssel és a külföldi álláshely megszerzésének lehetőségével kapcsolatos tényezőket értékelték a megkérdezettek. A részleteket az alábbi táblázatok és diagramok mutatják.

TÁBLÁZATOK ÉS DIAGRAMOK A FELMÉRÉS EREDMÉNYEIBŐL KÉSZÜLT
ÖSSZEFOGLALÓHOZ

1. táblázat. A válaszadás alakulása

	Teljes alapsokaság (fő)	Vizsgálat alapsokasága (fő)	Kitöltött kérdőívek száma (db)	Válaszási arány (%)
1992-2009 közötti belépők	~ 2000	1557	574	36,9
Új belépők 2010-ben		96	51	53,1
ÖSSZESEN		1653	625	37,8

2. táblázat. A válaszadók megoszlása születési év szerint

Mikor született?	Esetszám (fő)	Arány (%)
1956-1960	5	0,8
1961-1965	24	3,9
1966-1970	72	11,8
1971-1975	133	21,9
1976-1980	229	37,7
1981-1985	134	22,0
1986-1987	11	1,8
ÖSSZESEN	608	100,0

n=608

3. táblázat. Lakóhely szerinti megoszlás településtípusonként (a Magyarországon élők körében)

Településtípus	Esetszám (fő)	Arány (%)
Község	48	8,8
Kis- és középváros	67	12,2
Megyei jogú város	119	21,7
Budapest	314	57,3
ÖSSZESEN	548	100,0

n=548

4. táblázat. A válaszadók nemek szerinti megoszlása

Nemek szerinti megoszlás	Esetszám (fő)	Arány (%)
Férfi	360	57,7
Nő	264	42,3
ÖSSZESEN	624	100,0

n=624

5. táblázat. A válaszadók megoszlása tudományos fokozat/cím alapján

Tudományos fokozat/cím	Esetszám (fő)	Arány (%)
Megkezdett PhD	177	31,3
Megkezdett DLA	0	0,0
PhD	348	61,5
DLA	2	0,4
Kandidátus	11	1,9
Tudomány doktora	0	0,0
MTA doktora	12	2,1
Nem vett részt doktori képzésben, nincs fokozat/cím	16	2,8
ÖSSZESEN	566	100,0

n=566

6. táblázat. A válaszadók megoszlása a fokozat tudományterülete szerint

Fokozat tudományterülete ⁵	Esetszám (fő)	Arány (%)
Természettudományok	232	62,4
Műszaki tudományok	25	6,7
Orvostudományok	20	5,4
Agrártudományok	11	3,0
Társadalomtudományok	33	8,9
Bölcsészettudományok	45	12,1
Művészetek	6	1,6
Hittudományok	0	0,0
ÖSSZESEN	372	100,0

n=372

7. táblázat. Habilitáció a válaszadók körében

Habilitált-e?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Igen	34	9,1
Nem, de tervezem	184	49,1
Nem, és nem is tervezem	157	41,9
ÖSSZESEN	375	100,0

n=375

8. táblázat. Hogyan, milyen pozícióból került fiatal kutatói álláshelyére?

Álláshelyre kerülés módja	Esetszám (fő)	Arány (%)
Kívülről adtam be pályázatot	315	50,5
Meglévő munkahelyemen más pozícióból adtam be pályázatot	223	35,7
Korábbi munkahelyemre adtam be pályázatot	34	5,4
Egyéb módon kerültem fiatal kutatói álláshelyre	52	8,3
ÖSSZESEN	624	100,0

n=624

⁵ A válaszadók fokozat szerinti kategorizálásához az Országos Doktori Tanács kategóriáit használtuk.

9. táblázat. A fiatal kutatói munkahelyre kerülés legfőbb okai

Fiatal kutatói állás megpályázásának legfőbb oka	Esetszám (fő)	Arány (%)
Ez volt a kínálkozó legjobb lehetőség	159	25,6
Mindenképpen itthon akartam kutatói állást	66	10,6
Az egyetemen nem volt állás	37	6,0
Szakmai kihívásnak gondoltam	55	8,9
Érdekelt a kiírt kutatási téma	50	8,1
Nem akartam a vállalati szférába kerülni	10	1,6
Három évre biztos állást jelentett	51	8,2
Mert így magas presztizsű helyen kutathattam/kutathatok	63	10,2
Így tudtam a munkahelyemen maradni	82	13,2
Így tudtam visszakerülni korábbi munkahelyemre	3	0,5
Színvonalas szakmai vezetőhöz kerültem	44	7,1
ÖSSZESEN	620	100,0

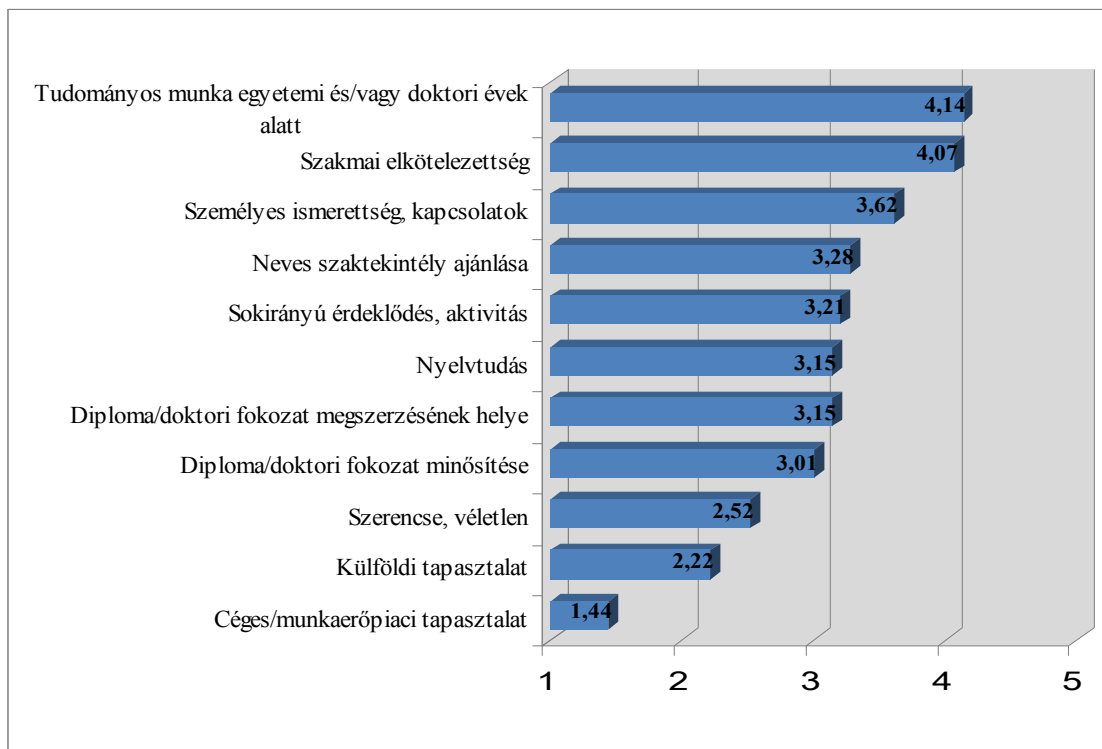
n=620

10. táblázat. Honnan értesült a fiatal kutatói állás lehetőségéről?

Honnan értesült a fiatal kutatói állás lehetőségéről?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Doktori iskola oktatóitól	109	17,6
Korábbi egyetemi (nem doktori iskolai) oktatóktól	103	16,6
Doktori iskolai hallgatótársaktól	4	0,6
Korábbi egyetemi (nem doktori iskolai) hallgatótársaktól	17	2,7
Egyetemi hírlevélből	1	0,2
Egyetemi faliújságra kitett hirdetésből	4	0,6
Ismerősöktől, barátoktól, családtagoktól	27	4,3
Az intézmény személyesen keresett meg	87	14,0
Az MTA honlapjáról	8	1,3
Az állást meghirdető intézet, kutatócsoport honlapjáról	38	6,1
Újsághirdetésből	3	0,5
Internetes szakmai fórumon keresztül	2	0,3
Internetes álláshirdetés révén	11	1,8
Meglévő munkahelyemen ajánlották	181	29,1
Korábbi munkahelyemen ajánlották	11	1,8
Nem tudom/Nem emlékszem	15	2,4
ÖSSZESEN	621	100,0

n=621

1. diagram. A fiatal kutatói állás megszerzésében szerepet játszó tényezők fontossága (skálapontszám-átlagok, 1-5)

n= kérdésenként változó

11. táblázat. A válaszadók tudományterületi megoszlása (2 kategóriás)

Tudományterület	Esetszám (fő)	Arány (%)
Természet- és élettudományok	468	75,7
Társadalom- és bölcsészettudományok	150	24,3
ÖSSZESEN	618	100,0

n=618

12. táblázat. A válaszadók megoszlása a fiatal kutatói státusz kezdetének éve szerint

Év	Esetszám (fő)	Arány (%)	Év	Esetszám (fő)	Arány (%)
1992	20	3,2	2002	47	7,6
1993	9	1,4	2003	41	6,6
1994	15	2,4	2004	27	4,4
1995	18	2,9	2005	44	7,1
1996	13	2,1	2006	51	8,3
1997	17	2,8	2007	51	8,3
1998	29	4,7	2008	48	7,8
1999	24	3,9	2009	55	8,9
2000	21	3,4	2010	60	9,7
2001	27	4,4	ÖSSZESEN	617	100,0

n=617

13. táblázat. A fiatal kutatói ciklus kitöltése

Kitöltötte a három évet?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Igen, egyhuzamban	346	60,7
Igen, de szünetekkel	42	7,4
Nem	81	14,2
Nem tudom, mivel jelenleg is fiatal kutatóként dolgozom	101	17,7
ÖSSZESEN	570	100,0

n=570

14. táblázat. A három évet ki nem töltők mennyi ideig dolgoztak fiatal kutatói álláshelyükön

Mennyi ideig dolgozott fiatal kutatói státuszban?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Kevesebb, mint fél évig	2	2,4
Nagyjából fél évig	5	6,1
Nagyjából egy évig	33	40,2
Nagyjából másfél évig	14	17,1
Nagyjából két évig	17	20,7
Nagyjából két és fél évig	7	8,5
Néhány hónap híján kitöltötte a három évet	4	4,9
ÖSSZESEN	82	100,0

n=82

15. táblázat. Mely okok miatt nem töltik ki leggyakrabban a hároméves ciklust a fiatal kutatók?

Tényező (ok)	Kiválasztási arány (az „igen” válaszok aránya) (%)
Előzőleg ott alkalmazott fiatal kutató helyére vették fel	36,4
Szakmai szempontból kedvezőbb ajánlatot kapott Magyarországon	30,6
Szakmai szempontból kedvezőbb ajánlatot kapott külföldön	27,9
Anyagi szempontból kedvezőbb ajánlatot kapott külföldön	27,1

n= kérdésenként változó

16. táblázat. Fiatal kutatói ciklusának lejártá után dolgozott-e tovább addigi munkahelyén?

Dolgozott-e fiatal kutatói munkahelyén a három év lejártát követően?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Még most is ott dolgozik	343	67,8
Dolgozott még ott, de jelenleg már máshol áll alkalmazásban	76	15,0
Nem dolgozott ott a három évet követően	87	17,2
ÖSSZESEN	506	100,0

n=506

17. táblázat. Legfontosabb munkahely-elhagyási okok a fiatal kutatói státusz három évét követően (többszörös választás)

Tényező (ok)	Kiválasztási arány (az „igen” válaszok aránya) (%)
Szakmai szempontból kedvezőbb ajánlatot kapott Magyarországon	30,7
Anyagi szempontból kedvezőbb ajánlatot kapott külföldön	30,1
Szakmai szempontból kedvezőbb ajánlatot kapott külföldön	28,8
Nem is akart ott maradni	27,8
Lezárult a projekt	24,7
Anyagi szempontból kedvezőbb ajánlatot kapott Magyarországon	23,0

n= kérdésenként változó

18. táblázat. A hároméves ciklust követően a fiatal kutatói munkahelyen eltöltött idő (akik jelenleg már máshol dolgoznak)

A hároméves ciklus lejártát követően hány évig dolgozott tovább fiatal kutatói munkahelyén?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Kevesebb mint fél évig	10	11,2
0,5-1 évig	16	18,0
1-3 évig	32	36,0
Több mint 3 évig	31	34,8
ÖSSZESEN	89	100,0

n=89

19. táblázat. Fiatal kutatói státusz lejártát követő alkalmazással kapcsolatos vélekedés

Számított-e arra, hogy a fiatal kutatói státusz három éve után munkaadó intézmény megtartja?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Mindvégig számítottam/számítok rá	351	62,0
Kezdetben számítottam rá, később elbizonytalanodtam	49	8,7
Kezdetben nem számítottam rá, később bíztam benne	34	6,0
Csak remélni tudtam/tudom, hogy megtartanak	93	16,4
Egyáltalán nem számítottam/számítok rá	39	6,9
ÖSSZESEN	566	100,0

n=566

20. táblázat. A fiatal kutatói munkahelyen maradáshat befolyásoló tényezők (többszörös választás)

Mely tényezőkön múlt az álláshelyen maradás?	Kiválasztási arány (az „igen” válaszok aránya) (%)
Tudott-e az intézmény státuszát biztosítani	86,5
Szakmai képességeken múlt	79,7
A csapatba való beilleszkedésen múlt	57,5
Intézmény vezetőihez fűződő személyes kapcsolatokon múlt	48,8
Doktori fokozat megszerzésén múlt	46,1

n= kérdésenként változó

21. táblázat. Fiatal kutatói állás elhelyezése az egyetemi diploma megszerzése óta betöltött főállások sorában

Hányadik főállású munkahely?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Első	400	70,7
Második	112	19,8
Harmadik	37	6,5
Negyedik	15	2,7
Ötödik vagy annál több	2	0,4
ÖSSZESEN	566	100,0

n=566

22. táblázat. Fiatal kutatói munkahelyen kapott feladatok jellege

Fiatal kutatói munkahelyén milyen feladatokat kapott leginkább?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Saját szakmai fejlődést szolgáló kutatási feladatokat	252	44,2
Intézet/kutatócsoport szempontjából fontos kutatási feladatokat	193	33,9
Az intézet/kutatócsoport vezetése szempontjából fontos kutatási feladatokat	7	1,2
Kisegítő, döntően nem kutatási feladatokat	19	3,3
Nem lehet egyértelműen eldönteni, illet is, olyat is	99	17,4
ÖSSZESEN	570	100,0

n=570

23. táblázat. Kutatómunka és egyéb feladatok arányának egymáshoz viszonyított alakulása

Kutatómunka aránya az összes feladathoz viszonyítva	Esetszám (fő)	Arány (%)
Egyáltalán nem végeztem/végzek kutatómunkát	1	0,2
Nagyobb részben nem kutatómunkát végeztem/végzek	26	4,2
Kutatómunkát és egyéb munkát egyforma részben végeztem/végzek	106	17,0
Nagyobb részben kutatómunkát végeztem/végzek	293	47,0
Kizárólag kutatómunkát végeztem/végzek	197	31,6
ÖSSZESEN	623	100,0

n=623

24. táblázat. Kutatómunka arányának alakulása a tudományterület és a válaszadók neme alapján

Kutatómunka aránya az összes feladathoz viszonyítva	Termtud / Élettud (%)	Társtud / Bölcstud (%)	Férfi (%)	Nő (%)
Egyáltalán nem végeztem/végzek kutatómunkát	0,2	0,0	0,3	0,0
Nagyobb részben nem kutatómunkát végeztem/végzek	4,1	4,7	3,1	5,8
Kutatómunkát és egyéb munkát egyforma részben végeztem/végzek	14,6	25,3	13,8	21,2
Nagyobb részben kutatómunkát végeztem/végzek	46,3	48,7	50,6	42,3
Kizárólag kutatómunkát végeztem/végzek	34,9	21,3	32,2	30,8
ÖSSZESEN	100,0	100,0	100,0	100,0

n= kérdésenként változó

25. táblázat. Fiatal kutatók önállósága

Fiatal kutatói önállóság mértéke	Esetszám (fő)	Arány (%)
Nincs önállóság	104	18,2
Részleges önállóság	342	59,7
Teljes önállóság	127	22,2
ÖSSZESEN	573	100,0

n=573

26. táblázat. Szakmai segítség forrása

Ki(k)től kapott leginkább szakmai segítséget?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Munkahelyi felettestől	266	42,7
Kollégáktól	264	42,4
Külső szakmai partner(ek)től	64	10,3
Senkitől	29	4,7
ÖSSZESEN	623	100,0

n=623

27. táblázat. Tudományos publikációk száma fiatal kutatói évek alatt

Tudományos publikációk száma (lektorált folyóiratban)	Összesen		Első szerzőként	
	Esetszám (db)	Arány (%)	Esetszám (%)	Arány (%)
0	26	4,6	75	13,5
1-5	314	55,6	370	66,8
6-10	146	25,8	79	14,3
Több mint 10	79	14,0	30	5,4
ÖSSZESEN	565	100,0	554	100,0

n= kérdésenként változó

28. táblázat. Fiatal kutatók által megtartott konferencia előadások számának alakulása

Konferencia előadások száma	Nemzetközi konferencián ⁶		Hazai konferencián	
	Esetszám (db)	Arány (%)	Esetszám (%)	Arány (%)
0	162	28,7	117	20,7
1-5	324	57,3	358	63,5
6-10	52	9,2	55	9,8
Több mint 10	27	4,8	34	6,0
ÖSSZESEN	565	100,0	564	100,0

n= kérdésenként változó

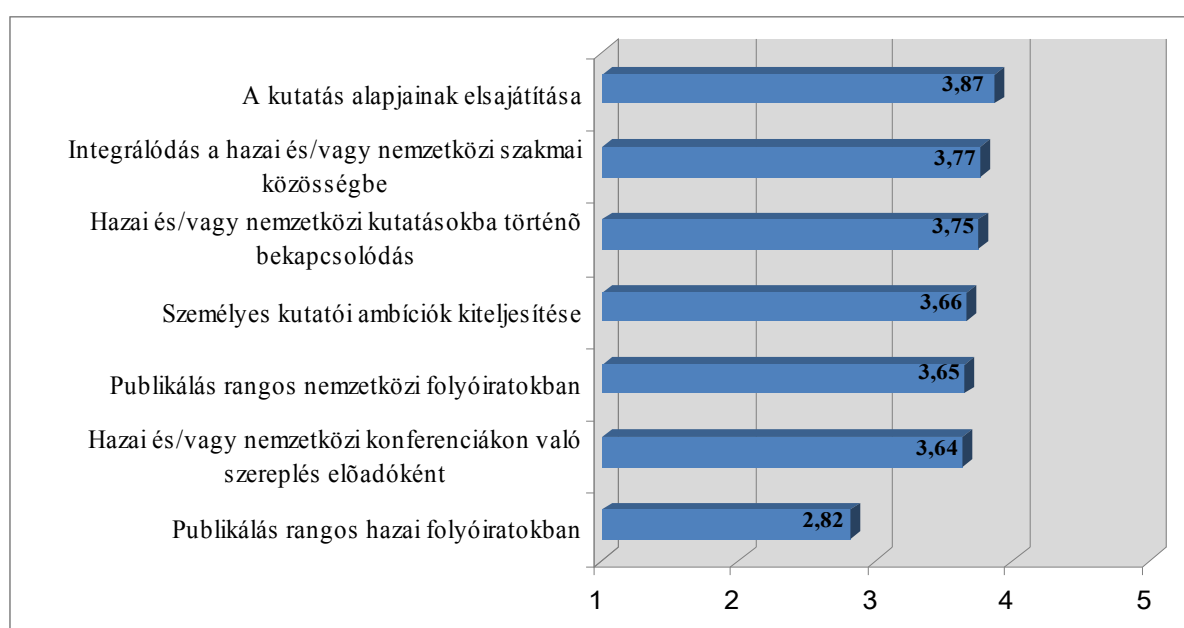
⁶ A Magyarországon rendezett nemzetközi konferenciák nem a hazai, hanem a nemzetközi konferenciák kategóriájába sorolva.

29. táblázat. Konferencián bemutatott poszterek száma fiatal kutatói évek alatt

Konferencián bemutatott poszterek száma	Nemzetközi konferencián		Hazai konferencián	
	Esetszám (db)	Arány (%)	Esetszám (%)	Arány (%)
0	210	37,2	295	52,6
1-5	287	50,9	230	41,0
6-10	48	8,5	25	4,5
Több mint 10	19	3,4	11	2,0
ÖSSZESEN	564	100,0	561	100,0

n= kérdésenként változó

2. diagram. A felsorolt tényezőket mennyire érzi fiatal kutatóként elért fontos szakmai eredménynek (skálapontszám-átlagok, 1-5)

n= kérdésenként változó

30. táblázat. A fiatal kutató kapott-e értékelést a három év leteltével?

Kapott-e értékelést fiatal kutatói alkalmazásának lejártaival?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Tényleges írásbeli értékelést kaptam	28	5,2
Tényleges szóbeli értékelést kaptam	81	15,0
Csak formális értékelést kaptam	70	13,0
Nem kaptam értékelést	239	44,2
Nem tudom/Nem emlékszem	122	22,6
ÖSSZESEN	540	100,0

n=540

31. táblázat. Elégedettség a fiatal kutató munkájával – a válaszadók szerint (felettes részéről)

Fiatal kutató munkájával való elégedettség mértéke	Esetszám (fő)	Arány (%)
Egyáltalán nem	2	0,4
Többnyire nem	14	2,5
Igen is, meg nem is, közepes mértékben	30	5,3
Nagyjából igen	249	43,9
Teljes mértékben	238	42,0
Nem tudom/Nem emlékszem	34	6,0
ÖSSZESEN	567	100,0

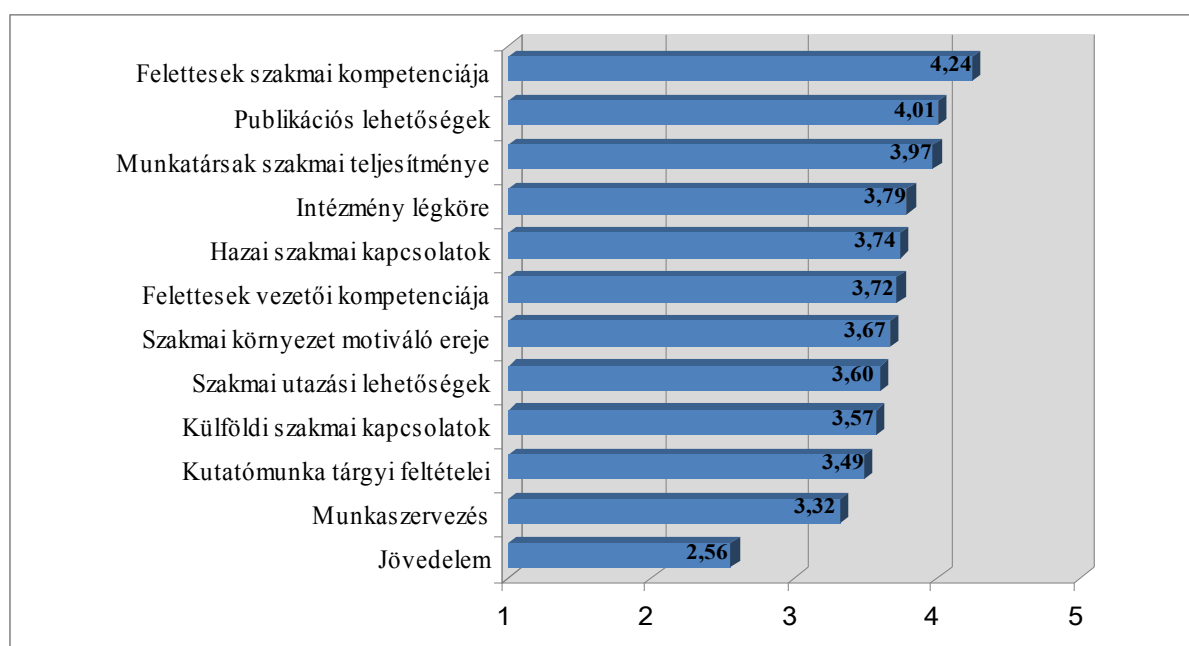
n=567

32. táblázat. A fiatal kutató foglalkoztatásának haszna a munkaadó számára – a fiatal kutatók szerint (többszörös választás)

Mit profitált a munkaadó?	Kiválasztási arány (az „igen” válaszok aránya) (%)
Munkámmal hozzájárultam az intézeti/egyetemi kutatócsoport kutatási eredményeihez	96,8
Munkahelye ezáltal külső (központi akadémiai) forrásból tudott létszámot bővíteni	70,3
A fiatal kutató segített az intézmény kutatói közösségének összekovácsolásában	49,5
A fiatal kutató pályázati forrásokat szerzett az intézménynek	32,4

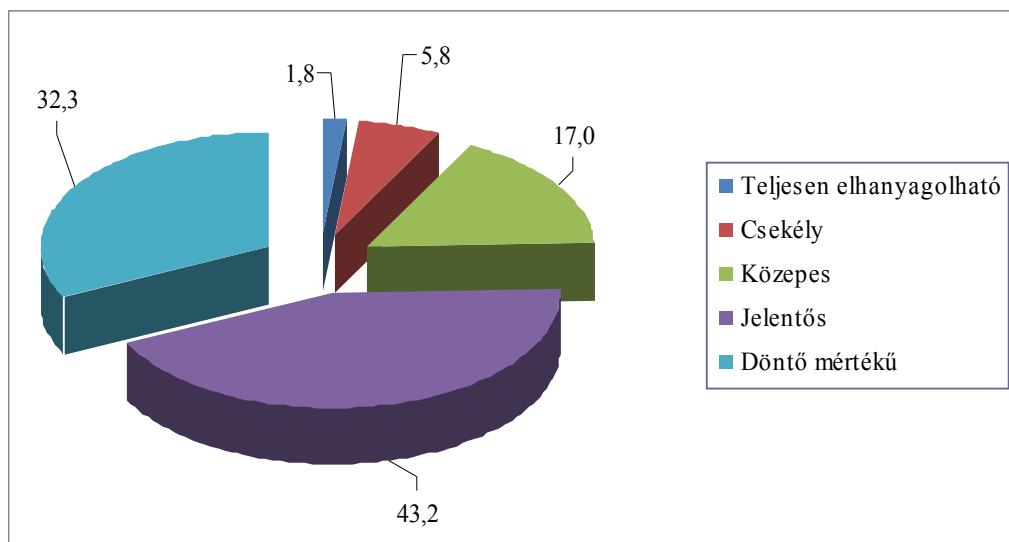
n= kérdésenként változó

3. diagram. A válaszadók elégedettsége a fiatal kutatói állásukhoz kapcsolódó tényezőkkel (skálapontszám-átlagok, 1-5)

n= kérdésenként változó

4. diagram. Fiatal kutatói intézmény szerepe jelenlegi szakmai kompetenciák megszerzésében

n=570

33. táblázat. A jelenlegi munkavégzés helye

Munkavégzés helye	Esetszám (fő)	Arány (%)
Magyarország	555	91,7
Külföld	50	8,3
ÖSSZESEN	605	100,0

n=605

34. táblázat. A munkáltató típusa

Munkáltató típusa	Esetszám (fő)	Arány (%)
Akadémiai kutatóhely	445	72,6
Felsőoktatási intézmény	109	17,8
Egyéb, költségvetési szférához tartozó intézmény (pl. kórház, múzeum, könyvtár)	15	2,4
Alapítvány, non-profit szervezet	8	1,3
Vállalat	21	3,4
Saját vállalkozás	4	0,7
Egyéb	11	1,8
ÖSSZESEN	613	100,0

n=613

35. táblázat. Jelenlegi munkahelyek tudományterületi megoszlása

Tudományterület	Esetszám (fő)	Arány (%)
Természet- és élettudományok	446	73,2
Társadalom- és bölcsészettudományok	141	23,2
Egyéb (nem tudományos) terület	22	3,6
ÖSSZESEN	609	100,0

n=609

36. táblázat. A válaszadók beosztás szerinti megoszlása

Beosztás	Esetszám (fő)	Arány (%)
Tudományos segédmunkatárs	156	27,8
Tudományos munkatárs	157	28,0
Tudományos főmunkatárs	85	15,2
Tudományos tanácsadó	9	1,6
Kutatóprofesszor	2	0,4
Főiskolai tanársegéd	0	0,0
Egyetemi tanársegéd	5	0,9
Főiskolai adjunktus	2	0,4
Egyetemi adjunktus	25	4,5
Főiskolai docens	3	0,5
Egyetemi docens	22	3,9
Főiskolai tanár	2	0,4
Egyetemi tanár	2	0,4
Posztdoktori ösztöndíjas	34	6,1
Egyéb	57	10,2
ÖSSZESEN	561	100,0

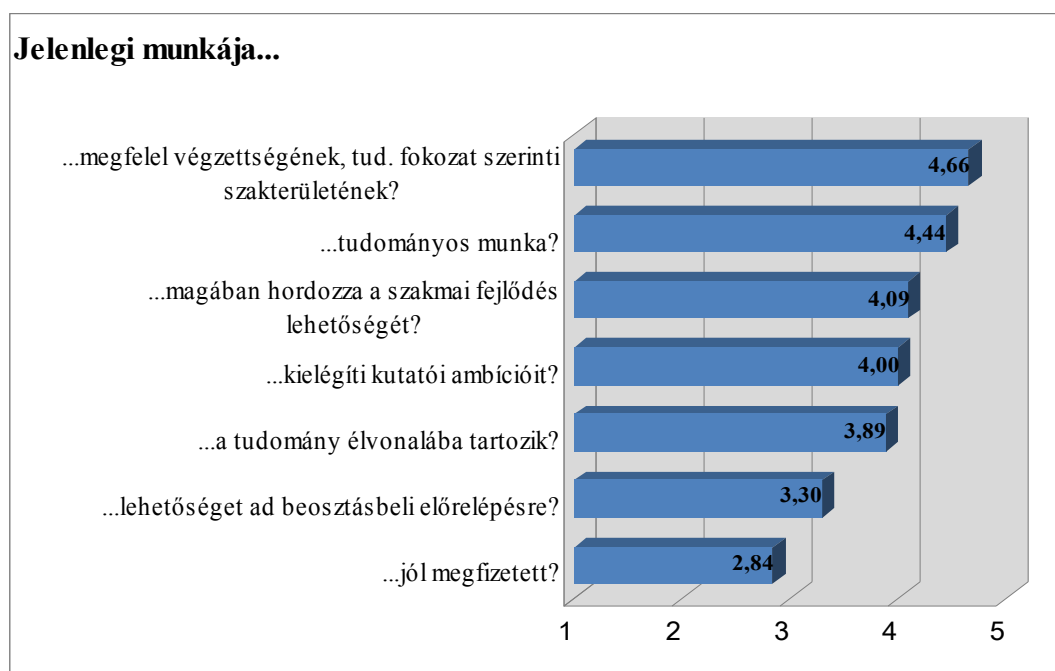
n=561

37. táblázat. Hányadik főállású munkahelyén dolgozik jelenleg, diplomaszerezése óta?

Hányadik főállású munkahely?	Esetszám (fő)	Arány (%)
Első	243	43,9
Második	158	28,6
Harmadik	83	15,0
Negyedik	43	7,8
Ötödik	15	2,7
Hatodik vagy annál több	11	2,0
ÖSSZESEN	553	100,0

n=553

5. diagram. Jelenlegi munka több szempontú jellemzése (skálapontszám-átlagok, 1-5)

n= kérdésenként változó

38. táblázat. Eddigi pályafutás során elért szakmai sikerek

Eddig elért szakmai sikerek (feltüntetve az egyes tényezők kiválasztási aránya)	Összes válaszadó (%)	Termtud / Élettud (%)	Társtud / Bölcestud (%)	Férfi (%)	Nő (%)
Befogadott a hazai szakmai közösség	76,4	75,0	85,8	77,8	75,0
Rangos publikációk	74,6	76,9	72,4	80,5	65,2
Tudományos fokozat megszerzése	67,6	68,6	66,4	72,5	60,8
Részvétel nemzetközi kutatási projektben	65,0	67,1	60,3	70,0	58,0
Önálló döntés kutatási irányról	64,8	60,1	83,6	69,6	57,5
Befogadott a nemzetközi szakmai közösség	47,9	50,0	43,3	54,9	37,8
Határozatlan idejű munkaszerződés	43,4	40,9	53,2	48,5	36,0
Szakmai elismerések, díjak, kitüntetések	40,5	42,2	39,2	46,5	31,4
Jelentős pályázati pénzek szerzése	27,7	24,7	38,9	30,1	23,7
Tudományos felfedezés	25,2	30,4	12,1	31,9	14,9
Elhelyezkedés neves külföldi intézménynél	22,5	26,8	8,8	28,6	13,3
Vezető beosztásba kerülés	12,5	10,0	21,6	15,9	7,6
Irányításom alatt számos fiatal kutató ért el kiemelkedő szakmai sikereket	6,8	7,0	5,7	9,5	3,2
Habilitáció	6,3	5,5	9,7	7,7	4,5
Szabadalom	6,0	7,8	0,0	6,7	5,0
Tudományos cím megszerzése	2,3	2,3	3,3	4,0	0,0

n= kérdésenként változó

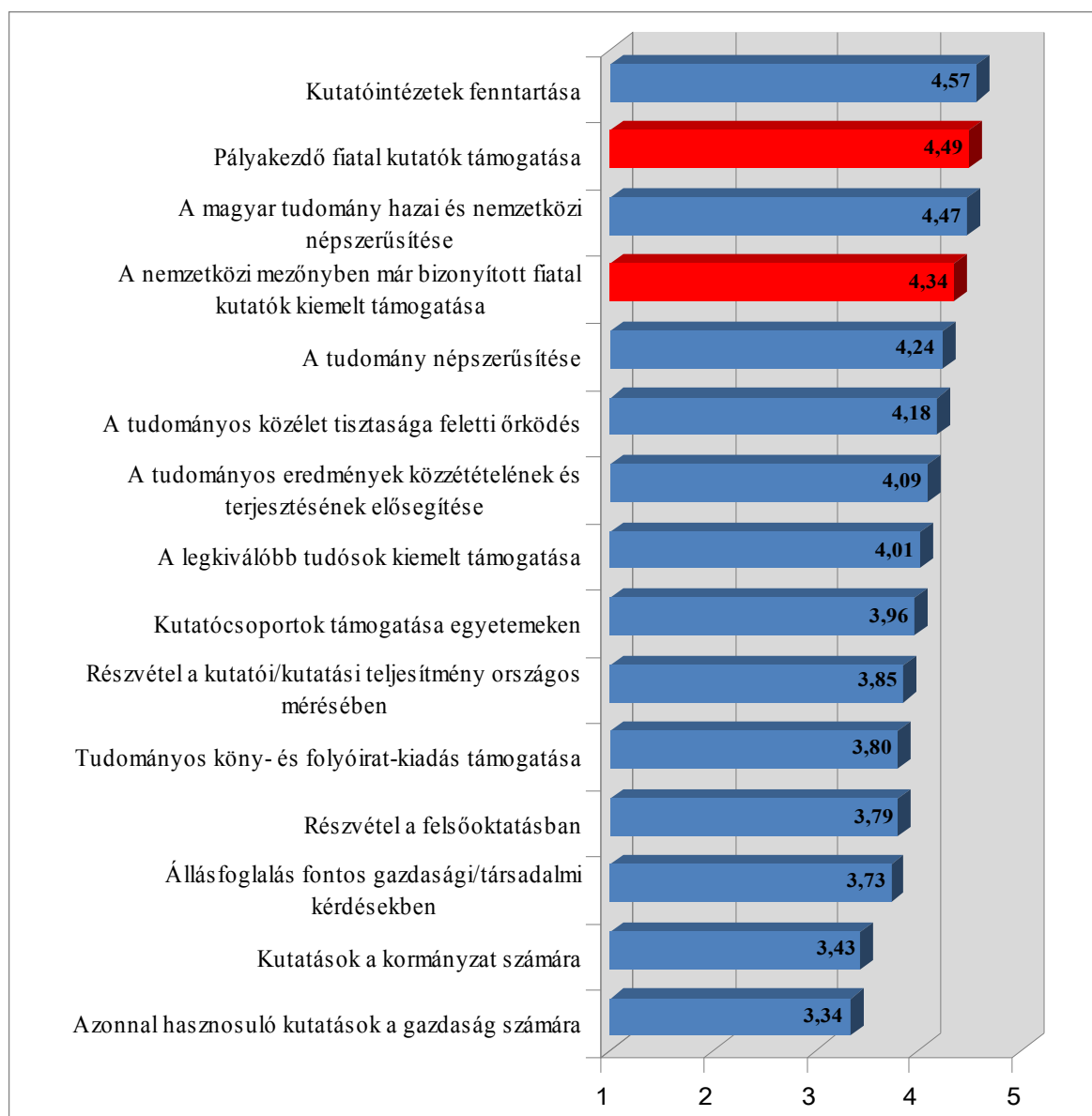
39. táblázat. A következő egy évre vonatkozó tervek

Következő egy évre vonatkozó tervek (feltüntetve az egyes tényezők kiválasztási aránya)	Összes válaszadó (%)	Termtud / Élettud (%)	Társtud / Bölcstud (%)	Férfi (%)	Nő (%)
Kutatómunka vállalása külföldön	34,8	36,8	27,6	38,0	30,2
PhD/DLA fokozat megszerzése	25,6	25,4	29,8	22,2	30,5
Merőben más kutatási témával foglalkozás	23,4	24,3	18,9	24,8	21,6
Munkahelyváltás ⁷	17,5	15,3	15,6	19,3	15,4
Vezető beosztásra pályázni	12,7	12,6	13,5	15,7	7,5
Habilitálás	11,4	9,9	18,3	10,7	11,9
MTA doktora címet szerezni	7,9	7,5	8,9	10,4	4,5
Felhagyni a kutatói munkával	5,9	4,7	1,6	6,7	4,9

n= kérdésenként változó

⁷ Azért alacsonyabb a két nagy tudományterület által képviselt arány az összeshez képest, mert az összes megkérdezett között szerepelnek azok is, akik jelenleg nem tudományos pályán dolgoznak. Körükben a munkahelyváltási hajlandóság magasabb.

6. diagram. A Magyar Tudományos Akadémia főbb feladatainak fontosságbeli megítélése (skálapontszám-átlagok, 1-5)

n= kérdésenként változó

40. táblázat. A Magyar Tudományos Akadémia feladatainak fontossági sorrendje tudományterületenként és a válaszadók neme alapján

A Magyar Tudományos Akadémia feladatai	Összes válaszadó (Rank)	Termtud / Élettud (Rank)	Társtud / Bölcsstud (Rank)	Férfi (Rank)	Nő (Rank)
Kutatóintézetek fenntartása	1.	1.	2.	1.	1.
Pályakezdő fiatal kutatók támogatása	2.	2.	3.	2.	3.
A magyar tudomány hazai és nemzetközi népszerűsítése	3.	3.	1.	3.	2.
A nemzetközi mezőnyben már bizonyított fiatal kutatók kiemelt támogatása	4.	4.	4.	4.	5.
A tudomány népszerűsítése	5.	5.	9.	5.	7.
A tudományos közélet tisztasága feletti örködés	6.	6.	6.	6.	4.
A tudományos eredmények közzétételének és terjesztésének elősegítése	7.	7.	5.	8.	6.
A legkiválóbb tudósok kiemelt támogatása	8.	9.	8.	7.	9.
Kutatócsoportok támogatása egyetemeken	9.	8.	11.	10.	8.
Részvétel a kutatói/kutatási teljesítmény országos mérésében	10.	11.	10.	9.	12.
Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás támogatása	11.	13.	7.	13.	10.
Részvétel a felsőoktatásban	12.	10.	13.	11.	11.
Állásfoglalás fontos gazdasági/társadalmi kérdésekben	13.	12.	12.	12.	13.
Kutatások a kormányzat számára	14.	14.	14.	14.	15.
Azonnal hasznosuló kutatások a gazdaság számára	15.	15.	15.	15.	14.

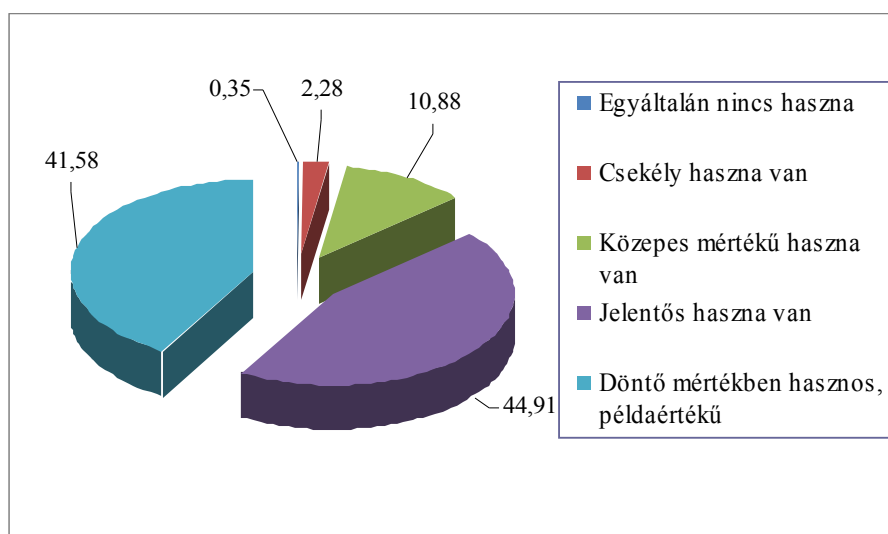
n= kérdésenként változó

7. diagram. A fiatal kutatói álláshely-rendszer több szempontú értékelése (skálapontszám-átlagok, 1-5)

n= kérdésenként változó

8. diagram. A fiatal kutatói álláshely hasznossága

n=570